

**Mètodes, Tècniques, Fonts i Organització del Treball
Periodístic**

Codi: 103114
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Pepe Rodriguez Bonfill

Correu electrònic: Pepe.Rodriguez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ricardo Carniel Bugs

Miguel Enrique Perez Quintanilla

Francisco Baiges Planas

Isabel Lopez Paz

Albert Muñoz Pérez

Javier Salla Garcia

Prerequisits

L'alumnat ha de tenir coneixements dels temes de actualitat; demostrar capacitat per utilitzar correctament, de forma escrita i parlada, les llengües que els hi són pròpies; poder llegir, analitzar i resumir textos informatius i documents procedents de tot tipus de mitjans, fonts i suports; tenir un domini suficient de l'escriptura periodística i dels gèneres periodístics; i tenir coneixements a nivell de usuari avançat per utilitzar programari de ofimàtica, en particular de fulls de càlcul, navegació per la Xarxa, utilització de les funcions de recerca avançada en motors de recerca, utilització de xarxes socials, etc.

L'alumnat ha de tenir també un domini suficient del català i del castellà, llengües en les que són impartides les classes i en les que estan la majoria dels materials docents; tenir al menys domini de l'anglès a nivell de lectura; i tenir un bon domini del software de tractament de textos, fulls de càlcul i bases de dades. És obligatori tenir comprensió lectora a nivell de universitat.

Objectius

Aquesta assignatura es concentra en la metodologia del treball periodístic en general i en les seves rutines professionals i sistemes per organitzar aquest treball a les redaccions, però fonamentalment dedica especial atenció als processos de investigació, documentació, contrast i validació de les informacions -tant des del punt de vista professional com ètic i legal- i a la manera com aquestes són transmises al públic; situant el focus en els requeriments fonamentals necessaris per localitzar, tractar i utilitzar fonts personals i documentals.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat de lideratge, negociació i treball en equip, així com resolució de problemes.
- Dissenyar els aspectes formals i estètics en mitjans escrits, gràfics, audiovisuals o digitals, i usar tècniques informàtiques per a la representació d'informació mitjançant sistemes infoogràfics i documentals.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar la presentació de les notícies a les necessitats establertes per l'espai redaccional.
2. Buscar fonts informatives, seleccionar-les i aplicar-hi criteris de valoració crítica.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Demostrar capacitat de lideratge, negociació i treball en equip, així com resolució de problemes.
5. Descriure el funcionament dels consells de redacció.
6. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
7. Reconèixer la virtualitat i els límits de la llibertat d'expressió en valorar processos informatius.

Continguts

Temari

1. Organigrama bàsic d'una redacció en mitjans de comunicació (premsa, radio i televisió i entorns digitals).
2. La organització del treball i de les rutines de treball en la producció periodística
3. La construcció de la realitat pels mitjans i els valors, normes i criteris de qualitat en la producció de informació periodística
4. Aspectes bàsics per tractar amb fonts personals
5. La obtenció de dades de fonts personals: format de entrevista, factors de credibilitat i perfils de personalitat
6. Periodisme, víctimes, afectats i fonts en escenaris de catàstrofes
7. Aspectes bàsics per treballar amb fonts documentals
8. Els registres públics com a font de dades per a periodistes
9. Agències i proveïdors de informació
10. Els gabinets de comunicació com a fonts per a periodistes
11. Internet com a univers de dades i fonts
12. Legislació que limita i afecta el treball periodístic amb fonts

(*) Aquest contingut podrà impartir-se o no amb l'ordre indicat. Però el contingut de les diferents sessions docents serà establert i publicat, previ a l'inici de l'assignatura, en una Guia Docent Ampliada, que estarà disponible en el Campus Virtual. Tots els temes indicats es tractaran a les sessions previstes i tots ells

entraran a les avaluacions que corresponguin fer en cada moment. Si alguna sessió no es pogués donar per circumstàncies alienes a la voluntat del professorat i/o no previsible en el moment de tancar el temari, el seu contingut es donarà per impartit i serà avaluat en base a bibliografia específica i/o possibles esquemes d'aquesta sessió.

El contingut d'aquesta assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Metodologia

Metodología docente y actividades formativas:

La base de la metodologia docent és aconseguir un aprenentatge autònom per part de l'alumnat. Les activitats acadèmiques tutelades per l'equip docent permeten que l'alumnat, amb la seva participació constant i activa, assumeixi les competències genèriques i específiques plantejades per la matèria, acomplint així els objectius formulats.

Les classes de tipus teòric i les activitats de aprenentatge possibilitaran que l'alumnat assumeixi els objectius de la matèria, participant també activament en el seu propi disseny.

En la relació professor-alumne/a, el primer assumeix una funció de expert encarregat del seguiment, de la tutoria acadèmica i de la avaluació de l'alumnat, però aquest ja no està a sota de una relació unidireccional, sinó que passa a ser el protagonista del seu propi procés actiu de aprenentatge.

La matèria està dividida en una sèrie de classes magistrals, seminaris i/o conferències i/o jornades específiques que aporten la base teòrica i metodològica i serveixen de nexa i guia per a realitzar les activitats de aprenentatge (classes pràctiques) i de autoaprenentatge que són essencials en el disseny de l'assignatura. La divisió del conjunt de l'alumnat en grups de pràctiques petits fa possible una docència molt propera als estudiants, que els implica directament i permet valorar constantment la seva evolució. Aquestes activitats de aprenentatge es desenvolupen en aules específiques preparades per acollir cada tipus de activitat, però també es poden plantejar activitats de aprenentatge no presencials. Aquesta via de aprenentatge es complementa i recolza mitjançant tutories individuals o per grups de treball. La coordinació de continguts entre classes magistrals, seminaris, conferències, jornades i pràctiques permet que l'alumnat assumeixi una formació i creixement intel·lectual ordenat i progressiu.

El Campus Virtual és una eina adoptada per aquesta assignatura com a molt útil i necessària per facilitar l'accés a materials docents. També ho és l'e-mail, i donat que comunicacions importants poden fer-se per aquesta via, serà obligació de l'alumnat revisar amb freqüència el seu correu institucional i/o redirreccionar-lo al seu correu personal habitual. Totes les comunicacions i lliuraments de treballs es realitzaran només i exclusivament mitjançant els correus electrònics oficials del professorat i de l'assignatura (i en cap cas mitjançant el Campus Virtual). Cal recordar aquí que tots els treballs i lliuraments tenen normes molt concretes i de acompliment obligat, que estan especificades a la Guia Docent Ampliada que l'alumnat té a la seva disposició des de abans de iniciar l'assignatura. Per altra part, els materials docents específics seran accessibles per l'alumnat al Campus Virtual, al que és aconsellable connectar-se al menys un cop a la setmana.

Les tutories són contemplades com un aspecte fonamental per a la guia i creixement de l'aprenentatge de l'alumnat. En la línia dels enfocaments teòrics-pràctics ja establerts des de la Psicologia i la Pedagogia, es busca formar persones autònomes, lliures i responsables. Aquestes tutories, que poden ser presencials o no, complementen la formació impartida a l'assignatura i ajuden a l'alumnat a adquirir una maduresa més gran en les interaccions socials. La participació en tutories personals és un aspecte que el professorat ha de tenir en compte a l'hora de qualificar les notes de l'alumnat.

L'objectiu bàsic de les tutories és la orientació formativa, però sense descartar la orientació personal i professional que poden ser sol·licitades en un moment del cicle vital tant decisiu com ho és la època de estudis universitaris. Una relació oberta i de confiança entre professorat i alumnat pot contribuir molt a l'aprenentatge que, en definitiva, es basteix sobre la combinació equilibrada de classes, activitats de aprenentatge i tutories.

Compromís d'atenció i de resolució de problemes

És un compromís ferm de l'equip docent d'aquesta assignatura proporcionar una ràpida atenció i resolució dels problemes que li puguin sorgir a l'alumnat.

Aquest compromís implica que: qualsevol problema relacionat amb l'assignatura que sigui comunicat per e-mail a un professor/a de l'equip docent (al professor/a de referència o al coordinador/a de l'assignatura) haurà de obtenir resposta, per part del professorat, dintre de les 48 hores (dos dies laborables) següents a la recepció de l'e-mail; i la solució efectiva o en tràmit haurà de ser comunicada en un termini màxim de 72 hores (tres dies laborables) després de la recepció de l'e-mail (excepte en casos que necessitin tràmits excepcionals, o que el professor/a es trobi en circumstàncies també excepcionals que impossibilitin l'acompliment d'aquest compromís).

Si transcorregut aquest termini no s'ha obtingut cap resposta per part del professor/a de referència, l'alumnat afectat podrà comunicar-ho per e-mail al coordinador/a de l'assignatura per a que resolgui la incidència en un termini màxim de 24 hores (un dia laborable) des de la recepció de l'e-mail (excepte en casos que necessitin tràmits excepcionals, o que el coordinador/a es trobi en circumstàncies també excepcionals que impossibilitin l'acompliment d'aquest compromís).

Totes les comunicacions han de ser dirigides a l'e-mail institucional del professorat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	2, 3, 5, 6, 7
Seminaris	18	0,72	
Tipus: Supervisades			
Avaluació	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tutories	3	0,12	1, 2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Lectura, anàlisi i síntesi de texts, preparació i realització de treballs	56	2,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

Avaluació

a) La avaluació de l'assignatura constarà de dos parts clarament diferenciades, una pràctica i una teòrica. Un 70 % de la nota final es fonamentarà en el conjunt de treballs pràctics a realitzar durant el curs (veure punt b). El 30 % restant procedirà d'una prova escrita que avaluarà els coneixements teòrics adquirits mitjançant les classes, els seminaris i jornades i també amb la lectura de la bibliografia de l'assignatura.

La prova escrita de teoria és un examen tipo test, amb 50 preguntes i quatre opcions de resposta per pregunta. El formulari de examen és un full de correcció automatitzada. Les respostes errònies es penalitzen utilitzant la fórmula matemàtica $C = B - (M/k-1)$; tenint en compte que B són les respostes correctes, M les errònies i k el número de opcions (4) per resposta. No penalitzen les respostes en blanc.

b) L'assignatura, a la part pràctica, ha establert un total de 11 proves pràctiques avaluables, amb diferent pes relatiu, però cap prova suposa més de un 20% de la nota final. Tots els treballs sense excepció han de ser

lliurats en format digital a l'e-mail del professor/a que correspongui en cada cas, i també han de lliurar-se en còpia impresa (salvo acord previ amb el professorat que eximeixi de lliurar u o varis treballs en format paper).

Les proves pràctiques avaluables previstes són les següents:

1 a 5.- Exercici de conceptualització i fonts (individual, amb un pes del 15 % a la nota final i que només pot realitzar l'alumnat que hagi assistit presencialment a la classe/aula en la que hagi estat pautat el treball corresponent); a efectes de nota es computen els 5 treballs com un sol bloc, i per obtenir nota en aquest bloc ha de haver-se realitzat al menys el 80 % dels 5 treballs (si se'n realitzen menys del 80 %, la nota d'aquest bloc serà zero).

6.- Planificació de fonts per a realitzar un debat de TV (grupals, amb un pes del 5 % a la nota final).

7.- Anàlisi de l'ús de fonts a una peça periodística ja publicada (grupals, amb un pes del 5 % a la nota final).

8.- Reportatge sobre un tema a determinar en el que han de utilitzar-se al menys 20 fonts (grupals, amb un pes del 15 % a la nota final).

9.- Pràctica de cerca de fonts i de bases de dades treballant sota l'estructura d'una sala de redacció (grupals, amb un pes del 10 % a la nota final).

10.- Elaboració d'una agenda de contactes professional (grupals, amb un pes del 10 % a la nota final).

11.- Revisió de tres temes publicats a la premsa i proposta de nous enfocaments i fonts (grupals, amb un pes del 10 % a la nota final).

c) Al tractar-se de avaluació continuada, és obligada la assistència a l'aula i per aprovar l'assignatura és obligatori realitzar totes les proves fixades. En algun cas excepcional, i sempre després de haver-ho estudiat per l'equip docent, podrà acordar-se algun sistema parcialment diferent de avaluació.

d) Si un/a alumne/a no realitza al menys la meitat de les proves pràctiques i la prova de teoria es considerarà com a no avaluable d'aquesta assignatura.

e) Per poder aprovar l'assignatura ha de aprovar-se tant la part pràctica com la teòrica; en el cas de aprovar només una de les parts i suspendre l'altra, l'alumne/a tindrà la qualificació de suspens i no es farà la mitjana segons els paràmetres establerts. A cada part ha de obtenir-se, com a mínim, l'equivalent a cinc (sobre deu).

f) Qualsevol treball escrit que tingui cinc errades ortogràfiques i/o barbarismes (sumant cinc errades en total) obtindrà la nota de zero. També obtindrà un zero qualsevol treball amb un percentatge de plagi que superi les normes habituals del dret de cita; per detectar els possibles plagis podrà aplicar-se procediments informàtics sobre els fitxers digitals dels treballs lliurats, ja sigui aplicant-los a tots o només a mostres aleatòries.

g) Tots els treballs a realitzar tenen normes d'estil, tipografia, extensió, noms i format de fitxer i altres aspectes formals molt concrets i definits expressament en cada cas, ja sigui a la Guia Docent Ampliada (disponible sempre al CV) o en materials docents específics situats en el Campus Virtual. L'incompliment d'aquests requisits formals comportarà penalitzacions en la nota del treball afectat que oscil·laran entre 2 i 3 punts que es restaran de la nota màxima possible del treball avaluat.

h) En els treballs realitzats en grup podrà adoptar-se mesures de control per poder conèixer la participació de cada membre en el treball comú, i, en conseqüència, les notes poden ser diferents pels membres del grup i pot donar-se el cas que, en un mateix treball, un o varis membres suspenguin mentre altres aproven.

i) En el cas del reportatge a realitzar, un cop decidit i acceptat el seu contingut en una sessió de seminari, totes les tutories es realitzaran al despatx del professor/a de referència i sempre sol·licitant cita prèvia per e-mail. Les tutories han de realitzar-se sobre qüestions clares i concretes i seran de 10 minuts per grup.

j) Al Campus Virtual sempre hi haurà una Guia Docent Ampliada (en pdf) actualitzada, que contindrà les característiques i normatives de l'assignatura i dels treballs a realitzar, així com els continguts i la programació i la bibliografia actualitzada.

k) Al'acta oficial, la nota final obtinguda es arrodonida al quart de punt més proper.

Recuperació:

l) L'alumnat que suspengui la part de teoria, és a dir, la prova escrita de coneixements teòrics, tindrà opció de presentar-se a una prova de recuperació, que serà igualment escrita, amb el mateix format de la prova anterior, i a celebrar, durant el període de activitats de recuperació, a la data i circumstàncies que es determinin.

m) La condició obligatòria per poder optar a aquesta recuperació de la part de teoria és haver-se presentat a la primera prova escrita de avaluació de coneixements teòrics programada a l'assignatura i haver-la suspès amb una nota igual o superior a 3,5. La nota obtinguda en aquesta recuperació -que no fa mitjana amb la nota obtinguda a la prova anterior- serà la definitiva quant a la avaluació de la part de coneixements teòrics de l'assignatura (30 %).

n) L'alumnat que suspengui la part pràctica de l'assignatura tindrà opció de presentar-se a una prova de recuperació, amb un contingut que es fixarà per a cada cas (en funció de les proves pràctiques suspeses per cada alumne/a) però en la que necessàriament haurà de acreditar-se coneixements i domini pràctic suficient de tots els aspectes i treballs pautats i desenvolupats en la part pràctica de l'assignatura. Per a realitzar aquesta prova es tindrà set dies laborables des de la data de l'últim dia de classe oficial de l'assignatura.

No poden ser recuperables els treballs lligats a una sessió o activitat puntual i irreplicable, ni els que tinguin una càrrega de treball elevada que faci inviable la seva repetició adequada en el curt espai de temps de recuperació pautat per la UAB. Per aquest motiu, no podran ser recuperables els treballs següents: 1 a 5.- Exercici de conceptualització i fonts (lligats a sessions docents concretes); 8.- Reportatge sobre un tema a determinar en el que ha de utilitzar-se al menys 20 fonts. 9.- Pràctica de cerca de fonts i bases de dades treballant sota l'estructura d'una sala de redacció (lligat a una sessió de seminari concreta i realitzat en temps real). 11.- Revisió de tres temes publicats a la premsa i proposta de nous enfocaments i fonts (llegat a una sessió de seminari concreta i realitzat en temps real).

ñ) La condició obligatòria per poder optar a aquesta recuperació de la part pràctica és haver fet, com mínim, 2/3 del total de treballs pràctics avaluable (7 de 11) i haver obtingut una nota mitjana igual o superior a 3,5 (i menor que 5) amb el conjunt de treballs pràctics realitzats per l'alumne/a per a l'assignatura durant el curs, segons la programació fixada a la guia docent. La nota obtinguda en aquesta recuperació farà mitjana amb la nota acumulada a la part pràctica (mínim 3,5) a fi i efecte de obtenir la nota definitiva de la part pràctica de l'assignatura (70 %). Suspendre la part pràctica, tal com ja ha quedat especificat (apartat e), suposa suspendre el conjunt de l'assignatura.

Reavaluació per apujar la nota:

o) L'alumnat que desitgi apujar la seva nota final de l'assignatura podrà sol·licitar una prova de reavaluació en funció de las condicions següents:

1.- Haver obtingut una nota igual o superior a 8 a la prova avaluable que es desitja millorar.

2.- Comptar amb l'acord previ favorable del professor/a responsable de l'avaluació de les seves proves avaluable i del professor/a coordinador/a de l'assignatura.

3.- A l'acord mencionat anteriorment serà estipulat el tipus de prova a superar; aquesta nova avaluació estarà directament relacionada amb l'objectiu acadèmic de la prova que es desitja reavaluar, però no serà necessàriament una repetició de la mateixa.

4.- En tots els casos, la nota obtinguda a la prova que sigui reavaluada serà la definitiva per aquesta prova en concret, ja sigui una nota major o menor, i farà mitjana amb la resta de proves segons sigui el seu pes ponderat a la nota final.

5.- Les sol·licituds per intentar apujar la nota només seran admeses dintre dels set dies naturals següents a la comunicació de les notes.

6.- El temps per preparar i defensar el nou treball serà de una setmana natural des de la seva acceptació per les parts implicades; aquesta acceptació haurà de produir-se sempre amb anterioritat al desè dia natural després de haver fet públiques les notes finals.

Revisió de notes:

p) La revisió de notes de qualsevol prova avaluable és un procediment automàtic que comença quan la nota es fa pública (ja sigui penjada al taulell del costat del despatx del professor/a responsable o per algun altre mitjà digital o analògic). Des d'aquest moment, l'alumnat té una setmana per sol·licitar, per e-mail, una tutoria amb el professor/a corresponent (responsable de la avaluació de la prova concreta) per analitzar i discutir la nota de la prova recent avaluada. Passada una setmana des de la data de publicació d'una nota, ja no serà admesa cap sol·licitud de revisió de nota.

Nota: La prova escrita de avaluació de coneixements teòrics es realitza en el decurs de la setmana lectiva anterior a les vacances de Nadal (que normalment és la sessió 13 o 14 del curs). I la prova de recuperació de la part de teoria es realitza en el decurs de la penúltima o última setmana lectiva (sessions 17 o 18), depenent del calendari acadèmic que sigui aprovat cada any. La recuperació de la part pràctica de l'assignatura es realitzarà en el decurs de l'última setmana del curs i segons les normes anteriorment citades (particularment les dels punts n i ñ).

Calendari de proves avaluables:

Sessió 3: exercici de conceptualització i fonts (1).

Sessió 4: exercici de conceptualització i fonts (2).

Sessió 5: Planificació de un tema i cerca de les fonts més adients. a) Presentació, discussió, anàlisi i acceptació del tema per a fer un reportatge. És obligatori portar al seminari tres propostes de tema, en cas de no fer-ho es perdrà la opció de fer el reportatge i és perdrà també la opció al 15 % de nota final que representa aquest treball (el seguiment del treball es farà només en tutories personals). b) Per realitzar el reportatge acceptat (en grups de 3), plantejar la cerca de 20 fonts personals diferents i complementàries, la meitat de les quals han de ser homes i l'altra meitat dones, i també de 6 documents, la meitat dels quals han de tenir autoria masculina i l'altra meitat autoria femenina. c) Plantejar les fonts bàsiques per a poder realitzar un debat de TV sobre un tema prèviament triat (en grups de 3). El debat ha de incorporar al menys 6 persones amb punts de vista diferents, la meitat de les quals han de ser homes i l'altra meitat dones. d) Plantejar la planificació de la elaboració (en grups de 3) de una agenda de contactes.

Sessió 6: exercici de conceptualització i fonts (3).

Sessió 8: data límit per lliurar el debat de televisió.

Sessió 9: Analitzar críticament les fonts utilitzades per un mitjà de comunicació per elaborar una peça ja publicada (de una pàgina o més en Premsa i de al menys tres minuts en ràdio i televisió). Aquest anàlisi ha de incloure, a més, la perspectiva de gènere.

Sessió 10: exercici de conceptualització i fonts (4).

Sessió 12: exercici de conceptualització i fonts (5).

Sessió 13: prova escrita de coneixements teòrics.

Sessió 14: Recerca de fonts i de bases de dades treballant sota la estructura de producció de una sala de redacció de un diari (I).

Sessió 14: data límit per lliurar el reportatge.

Sessió 15: Recerca de fonts i de bases de dades treballant sota la estructura de producció de una sala de redacció de un diari (II).

Sessió 16: Proposta de temes de actualitat, enfocaments i fonts per seccions.

Sessió 16: data límit per lliurar la agenda de contactes.

Sessió 17: Reavaluació de la prova escrita de coneixements teòrics.

Nota: aquest calendari previst es mantindrà sempre que no hi hagi variacions degudes a una millor organització docent, o a canvis derivats de alteracions en les jornades lectives que no siguin atribuïbles a l'equipo docent d'aquesta assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi de la utilització de fonts en una peça periodística publicada.	5 %	2	0,08	1, 2, 3
Elaborar una agenda de contactes amb totes les fonts localitzades en el decurs de l'assignatura	10 %	5	0,2	2, 3, 4
Exercicis de conceptualització i fonts basats en el contingut de sessions docents concretes.	15 %	7	0,28	2, 3, 6
Planificar les fonts bàsiques per poder realitzar un debat de TV sobre un tema prèviament triat.	5 %	2	0,08	1, 2, 3, 4, 6
Prova escrita sobre coneixements teòrics.	30 %	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Pràctica de cerca de fonts i de bases de dades treballant sota l'estructura de producció de una sala de redacció d'un diari, a realitzar en dos seminaris concrets.	10 %	3	0,12	2, 3, 4
Reportatge sobre un tema, a triar per l'alumnat, en el que cal treballar al menys amb 20 fonts.	15 %	15	0,6	1, 2, 3, 4, 6, 7
Revisió de tres temes publicats a la premsa en el dia de la prova i proposta de nous enfocaments, noves fonts i nova jerarquia o pes dintre de la seva secció.	10 %	3	0,12	1, 2, 3, 4, 6

Bibliografia

(*) Aquesta bibliografia pot ser ampliada o modificada en el decurs de l'any per motius de millora acadèmica. La bibliografia actualitzada podrà ser consultada sempre en el Campus Virtual.

NOTA: Alguns links són "pàgines dinàmiques" generades per les dades introduïdes per un usuari a l'enviar una sol·licitud de cerca a una base de dades; permeten l'accés a un document en aquell moment, però no després, ja que són links que condueixen a pàgines que no existeixen físicament, per estar el document trobat allotjat en una base de dades i no en una pàgina física. Al buscar la bibliografia llistada cal tenir en compte aquest aspecte en relació al link, però les dades de autor/a, títol i revista sempre permeten localitzar i accedir al document cercat.

El contingut d'aquesta bibliografia bàsica serà matèria de examen a la prova de coneixements teòrics. A més d'aquesta bibliografia, a la prova de coneixements teòrics entren tots els documents penjats al Campus Virtual i tota la docència teòrica i metodològica impartida a l'aula de teoria i també a les aules de seminari.

AIRA FOIX, Toni (2010). "El protagonisme dels spin doctors. La política com a procés comunicacional", en *Anàlisi*, N.º. 40, pp. 15-27. Recuperado de:

<http://www.analisi.cat/index.php/analisi/article/download/n40-aira/n40-aira>

ALBERTINI, Emiliano (2016). "Nuevas prácticas y rutinas del periodismo digital". SEDICI (Servicio de Difusión de la Creación Intelectual), Universidad Nacional de La Plata, Argentina. Recuperado de: <http://sedici.unlp.edu.ar/handle/10915/53972>

ARCE, Ramón y FARIÑA, Francisca (2005). "Peritación psicológica de la credibilidad del testimonio, la huella psíquica y la simulación: el sistema de evaluación global (SEG)". *Papeles del Psicólogo* (26), pp. 59-77. Recuperado de: <http://www.papelesdelpsicologo.es/vernumero.asp?ID=1247>

ARTERO, Juan Pablo y MORAES, Renata (2008). "Opciones estratégicas de las agencias europeas: Reuters, France Presse i EFE", en *Comunicación y Sociedad*, Vol. 21 (1), pp. 53-79. Recuperado de: http://www.unav.es/fcom/communication-society/es/articulo.php?art_id=37

AZNAR, Hugo (2002): "Deberes éticos de la información confidencial", en *Revista Latina de Comunicación Social* nº 50. Recuperado de: <http://www.ull.es/publicaciones/latina/2002/latina50mayo/5007haznar.htm>

BENAYAS MURO, Ignacio (2011). "El papel de las agencias de noticias: una nueva mirada", en *Conexiones* Vol. 2 Nº 3. Recuperado de: <https://imuro.wordpress.com/2011/12/25/el-papel-de-las-agencias-de-noticias-una-nueva-mirada/> [blog personal del autor].

CALVARESI, Lorena, VALDIVIA, Gabriela, FOROPÓN, Daiana, LUNA, María del Pilar y TERRADAS, Dahyana (2010). "Convergencia de redacciones: hacia la multiplataforma", en *Periodismo digital* [Fuente electrónica en línea]. Recuperado de: <http://periodismodigital.wikispaces.com/8.+Redacci%C3%B3n+convergente>

CANAVILHAS, Joao y IVARS-NICOLÁS, Begoña (2012). *Uso y credibilidad de fuentes periodísticas 2.0 en Portugal y España*. El Profesional de la Información, v. 21, nº 1, enero-febrero 2012. Disponible en http://labcom-ifp.ubi.pt/publicacoes/201201311909-063_069_canavilhas_ivars.pdf

CASTILLO, Inmaculada. (2014) "Quejas ante la figura del Defensor del Pueblo". Recuperado de: <http://www.mundojuridico.info/quejas-ante-la-figura-del-defensor-del-pueblo/>

CASTILLO ESPARCIA, Antonio (2006). "Public Relations and Press Room. Análisis de las salas de prensa virtuales de las grandes empresas de España", en *Razón y Palabra*, Nº. 49. Recuperado de: <http://www.razonypalabra.org.mx/anteriores/n49/bienal/Mesa%207/AntonioCastilloEspancia.pdf>

CODINA, Lluís (2002). Documentación en los Medios de Comunicación: la función de la información documental en la producción de la noticia. Recuperado de: <http://digidocweb.net/articulos/docper.doc>

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2007). "Recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals". Barcelona: CAC. Recuperado de: http://www.cac.cat/pfw_files/cma/actuacions/Autorregulacio/Recomanaci_trag_dies_personals.doc

CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA (2016). "Periodistes que fan publicitat. Un conflicte d'interessos". Barcelona: Fundació Consell de la Informació de Catalunya. Recuperado de: <https://fcic.periodistes.cat/wp-content/uploads/2016/04/FULLET%C3%93-CIC-CAT-def.pdf> .

COTINO, Lorenzo (2010). "Datos personales y libertades informativas. Medios de comunicación social como fuentes accesibles al público (Art. 3 de la LOPD)", en TRONCOSO REIJADA, A. (Dir.) (2010). *Comentario a la Ley Orgánica de Protección de Datos Personales*. Cizur Menor (Navarra): Thomsom-Civitas, pp. 289-315. Recuperado de: http://documentostics.com/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,1513/Itemid,3/

FERNÁNDEZ, Carlos B. (2017). "La nueva regulación de la herencia digital en Cataluña y en el proyecto de LOPD", en *Noticias Jurídicas*. Recuperado de: <http://noticias.juridicas.com/actualidad/noticias/12125-la-nueva-regulacion-de-la-herencia-digital-en-cataluna-y-en-el-proyecto-de-lopd>

FH, Carlos. (2016). "Contenido y novedades del Reglamento general de protección de datos de la UE (Reglamento UE 2016/679, de 27 de abril de 2016)" en *Noticias Jurídicas*. Recuperado de:

<http://noticias.juridicas.com/actualidad/noticias/11050-contenido-y-novedades-del-reglamento-general-de-protecc>

FRANCESCUTTI, Pablo y SAPERAS, Enric (2015). "Los gabinetes de prensa como fuente de información política en España", en *La Trama de la Comunicación*, anuario del Departamento de Ciencias de la Comunicación de la Universidad Nacional de Rosario, vol. 19, pp. 265-282. Recuperado de: <http://www.latrama.fcpolit.unr.edu.ar/index.php/trama/article/view/526/408>.

GARCÍA PÉREZ, Mª Sandra (2005). "La legislación española y el derecho de acceso a la documentación de los archivos públicos", en *Anales de Documentación* n. 8, pp. 71-90. Recuperado de: <http://revistas.um.es/analesdoc/article/view/1531/1591>

GARCÍA SANTAMARÍA, José Vicente (2010). "Crisis del periodismo de fuentes. Las prácticas del periodismo en España en el accidente de Spanair", en *Revista Latina de Comunicación Social* n° 65, pp. 516-537. Recuperado de: http://www.revistalatinacs.org/10/art3/916_UC3M/38_Santamaria.html

GELADO MARCOS, Roberto (2009). "La dependencia de la prensa española hacia las agencias de noticias", en *Comunicación y Sociedad* Vol. XXII, n° 2, pp. 243-275. Recuperado de: <https://dspace.unav.es/dspace/bitstream/10171/8687/1/20091202125316.pdf>

GONZÁLEZ, Frank (2009). "Las Agencias de noticias internacionales: predominantes e influyentes", en *Sala de Prensa* [Fuente electrónica en línea], Vol. 5. Recuperado de: <http://www.saladeprensa.org/art837.htm>

GUALLAR, Javier y ABADAL, Ernest (2009). "Fuentes de información sobre prensa digital: una propuesta de clasificación", comunicación presentada en el I Congreso Internacional de Ciberperiodismo y web 2.0. Recuperado de: http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/13767/1/Guallar_Abadal.pdf

GUALLAR, Javier y REDONDO, Sílvia (2010). "Fonts d'informació professionals de premsa. Una panoràmica", ponencia presentada en las XII Jornades Catalanes d'Informació i Documentació. Recuperado de: http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/14644/1/jornades2010_guallar-redondo_fonts_premsa_panoramica.pdf

HOHMANN, James (2011). *Las 10 mejores prácticas para medios sociales. Guías útiles para las organizaciones periodísticas*. Knight Center for Journalism in the Americas: University of Austin at Texas. Recuperado de: <http://knightcenter.utexas.edu/en/ebook/10-best-practices-social-media>

LAFUENTE, Gumersindo (2012). "Las nuevas redacciones y el periodismo con futuro". *Cuadernos para periodistas*, 24, pp. 60-64. Recuperado de [http://www.apmadrid.es/images/stories/60-64%20REDACCIONES%20DEL%20FUTURO\(2\).pdf](http://www.apmadrid.es/images/stories/60-64%20REDACCIONES%20DEL%20FUTURO(2).pdf)

LAZCANO BROTONS, Iñigo (2004). "La protección de las fuentes periodísticas en el sistema europeo de derechos humanos", en *Zer* n° 16. Recuperado de: <http://www.ehu.es/zer/hemeroteca/pdfs/zer16-09-lazcano.pdf>

LIEBELSON, Dana (2011). "Cinco maneras de encontrar Fuentes en Internet". En Ijned red de periodistas internacionales [Fuente electrónica en línea]. Recuperado de: <http://ijnet.org/es/stories/cinco-maneras-de-encontrar-fuentes-en-internet>

LIZCANO ÁLVAREZ, Jesús (2013). "La nueva Ley de Transparencia: un importante desafío social". Recuperado de: <http://www.abogacia.es/2013/12/23/la-nueva-ley-de-transparencia-un-importante-desafio-social/> MAYORAL SÁNCHEZ, Javier (2005): "Fuentes de información y credibilidad periodística", en *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, n° 11, pp. 93-102. Recuperado de: <http://www.ucm.es/BUCM/revistas/inf/11341629/articulos/ESMP0505110093A.PDF>

LÓPEZ GARCÍA, Xosé, PEREIRA FARIÑA, Xosé, TOURAL BRAN, Carlos, DE LA HERA CONDE-PUMPIDO, Teresa y LIMIA FERNÁNDEZ, Moisés (2010). "Periodistas del siglo XXI y bases de datos: construyendo un periodismo de calidad". Recuperado de: http://isaleh.uct.ac.za/Assets/PDFs/2010/com_mexico09_jreonline-1.pdf .

- MOYA HINIESTA, Fernando (2013). "Los gabinetes de prensa en instituciones y empresas. Información vs. relaciones públicas", *Correspondencias y Análisis*, nº 3, pp. 111-130. Recuperado de: <http://hdl.handle.net/11441/28354> .
- MUÑOZ CAÑAVATE, Antonio (2001). "Una aproximación a la información del sector público: la información de las administraciones públicas", en *Revista General de Información y Documentación* Vol. 11, nº 1, pp. 33-47. Recuperado de: <http://revistas.ucm.es/index.php/RGID/article/view/RGID0101120033A/10318>
- NOTICIAS JURÍDICAS. Redacción. Contenido y novedades de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. Recurso digital disponible en: <http://noticias.juridicas.com/actualidad/noticias/10540-contenido-y-novedades-de-la-ley-39-2015-de-1-de-octubre>
- PÉREZ COLOMÉ, Jordi (2011). *Twitter, los periodistas y las fuentes: del desierto a la selva*. En Fundeu/BBVA [Fuente electrónica en línea]. Recuperado de: <http://www.fundeu.es/escribireinternet/twitter-los-periodistas-y-las-fuentes-del-desierto-a-la-selva/>
- PÉREZ OLIVA, Milagros (2009, 26 de julio). Las incertidumbres de la prensa escrita. *El País* [en línea]. Recuperado de: http://elpais.com/diario/2009/07/26/opinion/1248559205_850215.html
- PÉREZ OLIVA, Milagros (2010). *Demasiadas fuentes anónimas*. *El País*, 26/09/2010. Disponible en https://elpais.com/diario/2010/09/26/opinion/1285452005_850215.html
- PROFETA, Damián (2009). "Cambios en el periodismo y la empresa periodística". Blog de Damián Profeta para la materia Ciberculturas y Periodismo Digital [Fuente electrónica en línea]. Recuperado de: <http://cibernautaenlaula.blogspot.com.es/2009/06/cambios-en-el-periodismo-y-la-empresa.html>
- RAMÍREZ, Txema (1995). "La influencia de los gabinetes de prensa. Las rutinas periodísticas al servicio del poder", en *Telos*, nº 40, pp. 47-57. Recuperado de: https://telos.fundaciontelefonica.com/telos/anteriores/num_040/opi_perspectivas3.html .
- RESTREPO, Javier Darío (2001). "La objetividad periodística: utopía y realidad", en *Chasqui* nº 74. Recuperado de: <http://chasqui.comunica.org/restrepo74.htm> o de <http://www.redalyc.org/pdf/160/16007402.pdf>
- RIVERA ROGEL, Diana, PEREIRA-FARIÑA, Xosé, YAGUACHE QUICHIMBO, Jenny (2015). "Rutinas de producción informativa en los ciberdiarios de referencia de Ecuador: El Universo, El Mercurio, El Diario y Crónica de la Tarde". *Revista Latina de Comunicación Social*, 70, pp. 14 a 27. Recuperado de: <http://www.revistalatinacs.org/070/paper/1032-Ulloja/02es.html>
- RODRÍGUEZ, Pepe. (1994). *Periodismo de investigación: técnicas y estrategias*. Barcelona: Paidós.
- RODRÍGUEZ, Pepe (2009): "La agenda profesional del periodista ante la Ley Orgánica de Protección de Datos de Carácter Personal", en *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, nº 15, pp. 409-429. Recuperado de: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/ESMP0909110409A/11720>
- RODRÍGUEZ, Pepe (2011): "La 'autodeterminación informativa' como barrera a la libertad de información y al ejercicio profesional del periodismo", en *Análisis* nº 42, pp. 79-94. Recuperado de: <http://www.uoc.edu/ojs/index.php/analisi/article/viewFile/n42-rodriguez/n42-rodriguez>
- RODRÍGUEZ, Pepe y ODRIÓZOLA FARRÉ, Begoña (2012). "Catástrofes y periodismo: el relato, los escenarios, las interacciones y las necesidades prácticas y psicológicas de todos los implicados". *Estudios sobre el mensaje periodístico*, vol. 18, núm. 2, pp. 577-594. Madrid, Servicio de Publicaciones de la Universidad Complutense. Recuperado de: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/41033>
- RUÍZ GARZÓN, Francisca (2007). Cómo elaborar una entrevista (Guía de trabajo para el alumno). Recuperado de: <http://www.ugr.es/~educamel/documentos/agua/entrevista.pdf>
- SANDOVAL MARTÍN, María Teresa (2005). "El periodista digital: precariedad laboral y las nuevas oportunidades". En *Telos*, N. 63. Recuperado de: <http://telos.fundaciontelefonica.com/telos/articulotribuna.asp?idarticulo=2&rev=63.htm>

TUCHMAN, Gaye (1999). "La objetividad como ritual estratégico: un análisis de las nociones de objetividad de los periodistas", en *CIC* nº 4, pp. 199-217. Recuperado de:
<http://revistas.ucm.es/index.php/CIYC/article/view/CIYC9899110199A/7407>